

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Decizia nr. 12/2019 Dosar nr. 404/1/2019

Pronunțată în ședință publică astăzi, 7 mai 2019

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 481 din 13/06/2019

Daniel Grădinaru - președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului

Lavinia Valeria Lefterache - judecător la Secția penală

Simona Daniela Encean - judecător la Secția penală

Oana Burnel - judecător la Secția penală

Săndel Lucian Macavei - judecător la Secția penală

Rodica Cosma - judecător la Secția penală

Andrei Claudiu Rus - judecător la Secția penală

Ioana Bogdan - judecător la Secția penală

Lucia Tatiana Rog - judecător la Secția penală

Pe rol se află soluționarea sesizării formulate de Curtea de Apel București - Secția I penală în Dosarul nr. 5.780/202/2017 (2.031/2018) prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept: "dacă regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile".

Completul competent să judece sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile ce formează obiectul Dosarului nr. 404/1/2019 este legal constituit conform dispozițiilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și ale art. 27⁴ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

Conform art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, la ședința de judecată participă doamna Manuela-Magdalena Dolache, magistrat-asistent în cadrul Secției penale.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Marinela Mincă.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 404/1/2019 aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Precizează că la data de 22 martie 2019 a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost comunicat părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

De asemenea, învederează că prin Încheierea din data de 17 aprilie 2019, față de lipsa obiectivă de prezentare a judecătorului-raportor, a fost amânată cauza și s-a stabilit termen astăzi, 7 mai 2019.

În continuare, menționează că la dosar au fost transmise puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție de către curțile de apel Alba Iulia, Bacău, București, Brașov, Craiova, Cluj,

Constanța, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara.

Totodată, au fost comunicate puncte de vedere de către Catedra de drept penal a Facultății de Drept din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Centrul de Cercetări în Științe Penale al Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara, Universitatea din București - Facultatea de Drept.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt alte cereri sau excepții de formulat, a solicitat doamnei procuror Marinela Mincă să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii în Dosarul nr. 404/1/2019.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul, a susținut că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate referitoare la prezenta chestiune de drept, respectiv de a se stabili dacă art. 10 din Legea nr. 187 din 24 octombrie 2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal se opune sau nu aplicării art. 15 din același act normativ, în ipoteza săvârșirii unei noi infracțiuni în termenul de încercare al suspendării condiționate a executării pedepsei, în contextul în care aceasta a fost aplicată ca lege penală mai favorabilă în temeiul Codului penal vechi, însă după intrarea în vigoare a noului Cod penal.

Reprezentantul Ministerului Public a precizat că instanța de trimitere este dintre cele prevăzute limitativ de art. 475 din Codul de procedură penală, se află investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, de soluționarea chestiunii depinde soluția pe fondul cauzei, iar asupra acesteia nu s-a statuat până în prezent.

Referitor la fondul chestiunii de drept, a considerat că trebuie avută în vedere împrejurarea că, într-adevăr, art. 15 din Legea nr. 187 din 24 octombrie 2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal rezolvă doar conflictul de legi penale în timp, conflict generat de intrarea în vigoare a noului Cod penal, legiuitorul stabilind că măsura suspendării condiționate a executării pedepsei se menține și după intrarea în vigoare a noului Cod penal, ca, de altfel, și regimul suspendării condiționate dispuse anterior intrării în vigoare a noului Cod penal, atât sub aspectul anulării, cât și sub aspectul revocării acesteia.

A precizat că în același sens sunt și considerentele Deciziei nr. 13/2015 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, însă art. 15 din Legea nr. 187 din 24 octombrie 2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal reprezintă doar o normă tranzitorie care are în vedere, așadar, numai această ipoteză în care suspendarea condiționată a executării pedepsei s-a dispus anterior intrării în vigoare a noului Cod penal. Ca atare, aceste dispoziții nu pot fi aplicate în mod direct ipotezei din încheierea de sesizare, însă, pentru egalitate de tratament, raționamentul este identic, întrucât stabilirea și executarea pedepsei, conform art. 83 din Codul penal anterior, în măsura în care se apreciază că aceste dispoziții sunt mai favorabile, nu contravin voinței legiuitorului și nici prevederilor art. 5 din Codul penal, așa cum au fost ele lămurite prin deciziile Curții Constituționale.

În opinia reprezentantului Ministerului Public, o instituție aplicată în baza legii penale care o reglementează într-un mod mai favorabil trebuie preluată integral atât cu privire la condițiile de aplicare, cât și sub aspectul regimului și efectelor sale. Prin urmare, a susținut că măsura suspendării condiționate aplicate în cauză trebuie să preia atât condițiile, cât și regimul și efectele din legea veche, atâta vreme cât, analizându-se în raport cu infracțiunea comisă și cu măsura de individualizare a pedepsei ce a fost determinată în mod global ca fiind mai favorabilă legea veche, aceasta trebuie avută în vedere și ulterior, în ipoteza în care în termenul de încercare se comite o nouă infracțiune, neexistând niciun raționament pentru care anularea sau revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei dispuse după intrarea în vigoare a noului Cod penal într-o astfel de ipoteză să beneficieze de dispozițiile legii noi.

Așadar, reprezentantul Ministerului Public a susținut că art. 10 din Legea nr. 187 din 24 octombrie

2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal nu poate constitui temei pentru aplicarea tratamentului penal al recidivei ori al pluralității intermediare, chiar dacă infracțiunile nou-comise se află în ipoteza acestui text, întrucât trebuie preluată integral instituția suspendării condiționate din Codul vechi.

În concluzie, a solicitat admiterea sesizării, urmând a se constata că, în măsura în care în termenul de încercare a suspendării condiționate a executării pedepsei dispuse în baza Codului vechi, dar după intrarea în vigoare a noului Cod penal, se comite o nouă infracțiune, regimul anulării sau revocării suspendării este cel din vechiul Cod penal.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, declară dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală reține dosarul în pronunțare.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 7 ianuarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.780/202/2017 (2.031/2018), Curtea de Apel București - Secția I penală a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea dezlegării următoarei chestiuni de drept: "dacă regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile".

II. Expunerea succintă a cauzei și soluția propusă de instanța care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Prin Rechizitoriul din data de 31 august 2017, emis în Dosarul de urmărire penală nr. 1.323/P/2016 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Călărași, s-a dispus trimiterea în judecată, în stare de libertate, fără măsură preventivă, a inculpatului P.H., sub acuzația săvârșirii infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului, prevăzută de art. 336 alin. (1) din Codul penal.

În fapt, s-a reținut că la data de 4 aprilie 2016 inculpatul a condus un autoturism marca Dacia pe un bulevard și pe două străzi din municipiul Călărași, având o îmbibație alcoolică de 1,20 g/l alcool pur în sânge.

Prin Sentința penală nr. 182 din data de 6 iunie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 5.780/202/2017, Judecătoria Călărași (instanța sesizată cu judecarea în primă instanță a cauzei) a hotărât, în temeiul art. 336 alin. (1) din Codul penal cu aplicarea art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, condamnarea inculpatului, pentru infracțiunea anterior menționată, la pedeapsa amenzii în cuantum de 10.000 lei, determinată prin înmulțirea a 200 zile-amendă cu suma de 50 lei, corespunzătoare unei zile-amendă.

Împotriva Sentinței penale nr. 182 din data de 6 iunie 2018, pronunțată de Judecătoria Călărași în Dosarul nr. 5.780/202/2017, a declarat apel, în termenul legal, Parchetul de pe lângă Judecătoria Călărași, care nu a criticat pedeapsa cu amenda aplicată inculpatului pentru infracțiunea care constituie obiectul judecății, ci a invocat dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal raportat la art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969, exclusiv pretinsa omisiune a primei instanțe de a dispune revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei de 8 luni închisoare, aplicată acestuia prin Sentința penală nr. 66

din data de 19 februarie 2015 a aceleiași instanțe (rămasă definitivă, prin neapelare, la data de 10 martie 2015).

Conform acestei sentințe, inculpatul a fost condamnat, pentru o infracțiune de ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 321 alin. (1) din Codul penal din 1969 cu aplicarea art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, săvârșită la data de 1/2 iunie 2013, la pedeapsa de 8 luni închisoare, dispunându-se suspendarea condiționată a executării acesteia, conform art. 81 și următoarele din Codul penal din 1969, pe un termen de încercare de 2 ani și 8 luni, calculat de la data rămânerii definitive a hotărârii.

Potrivit dispozitivului aceleiași sentințe, instanța care a pronunțat-o a respins cererea parchetului de schimbare a încadrării juridice a faptei în norma prevăzută de legea penală intrată în vigoare la data de 1 februarie 2014, respectiv din art. 321 alin. (1) din Codul penal din 1969 în art. 371 din Codul penal actual, apreciind, prin prisma dispozițiilor art. 5 din Codul penal, că legea penală mai favorabilă inculpatului era cea de la data săvârșirii infracțiunii.

Înăuntrul termenului de încercare anterior menționat, care s-ar fi împlinit la data de 9 noiembrie 2017, inculpatul este acuzat că ar fi comis, la data de 4 aprilie 2016, infracțiunea ce constituie obiectul judecății în prezenta cauză.

Punctul de vedere al Ministerului Public

Reprezentantul Ministerului Public a susținut, invocând dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, că, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, regimul acesteia, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, fiind aplicabile, prin urmare, dispozițiile art. 83 din acel Cod penal, care nu fac nicio distincție în raport cu felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare (închisoare sau amendă).

Intimatul inculpat, fiind asistat juridic de avocatul ales, a fost de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, dar nu a exprimat un punct de vedere.

Punctul de vedere motivat al completului de judecată

Instanța a redat normele de drept intern apreciate a fi relevante în speță, respectiv art. 15 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969, art. 96 alin. (4) și alin. (5) din Codul penal actual.

S-a precizat că în jurisprudența Curții de Apel București nu au fost identificate hotărâri prin care chestiunea de drept anterior menționată să fi fost analizată.

În opinia completului de judecată, potrivit art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, măsura suspendării condiționate a executării pedepsei, aplicată în baza Codului penal din 1969, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal.

De asemenea, conform art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, numai în cazul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), deci a celei care se menține după intrarea în vigoare a Codului penal actual, regimul acesteia, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969.

Prin urmare, dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal au un domeniu de incidență clar stabilit și precis limitat, fiind aplicabile exclusiv în situația în care, la data intrării în vigoare a noului Cod penal (1 februarie 2014), suspendarea condiționată aplicată în baza Codului penal din 1969 era încă în ființă.

S-a susținut că această concluzie se desprinde, fără echivoc, din interpretarea sistematică a textelor

de lege anterior menționată, întrucât alin. (2) al art. 15 din Legea nr. 187/2012 face trimitere expresă la alin. (1), care se referă numai la suspendarea condiționată a executării pedepsei care se menține după intrarea în vigoare a noului Cod penal. Or, în mod evident, în opinia parchetului, nu se poate menține decât ceea ce exista la momentul respectiv (data de 1 februarie 2014), deci o suspendare condiționată a executării pedepsei dispusă anterior aceluși moment.

Conform art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, doar în cazul suspendării condiționate, care era în ființă la momentul intrării în vigoare a noului Cod penal, regimul acesteia, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969. Drept urmare, numai în acest caz, tratamentul sancționator este cel reglementat de art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969, respectiv dispunerea executării în întregime a pedepsei a cărei executare a fost inițial suspendată condiționat și adăugarea acesteia la pedeapsa aplicată pentru noua infracțiune, săvârșită în cursul termenului de încercare, indiferent de felul acestei ultime pedepse (închisoare sau amendă).

Referitor la natura dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, acestea sunt dispoziții tranzitorii, astfel cum au și fost calificate în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, relevante fiind, sub acest aspect, considerentele Deciziei nr. 3/2015 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 380 din 2 iunie 2015. În consecință, aplicarea acestor dispoziții nu poate fi extinsă la alte situații decât aceea la care, în mod exclusiv și neechivoc, se referă (o suspendare condiționată în ființă la data intrării în vigoare a actualului Cod penal).

Pentru suspendarea condiționată dispusă în baza Codului penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, după intrarea în vigoare a Codului penal actual, nu există nicio dispoziție legală care să îi reglementeze în mod expres regimul, inclusiv sub aspectul revocării. În cazul unei astfel de suspendări, s-a apreciat că nu se poate realiza aplicarea prin analogie a dispozițiilor tranzitorii ale art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal - care, astfel cum deja s-a evidențiat, se referă, în mod exclusiv, prin trimiterea clară și neechivocă făcută la alin. (1), la o altă situație - dacă o astfel de aplicare, ce ar atrage tratamentul sancționator prevăzut de art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969, este în detrimentul inculpatului.

S-a susținut că extinderea, prin analogie, a aplicării unei norme cu privire la o situație nereglementată este, de principiu, prohibită în materie penală, aceasta fiind admisă totuși dacă este realizată în favoarea inculpatului. Din această perspectivă, în lipsa unei reglementări exprese în lege pentru situația analizată, analogia în favoarea inculpatului nu poate opera decât în raport cu o instituție asemănătoare celei a suspendării condiționate, și anume suspendarea sub supraveghere, al cărei regim, indiferent de legea în baza căreia a fost aplicată (Codul penal din 1969 sau Codul penal în vigoare), este, sub aspectul revocării, cel prevăzut de art. 96 alin. (4) și (5) din Codul penal în vigoare.

Astfel, revocarea suspendării nu poate fi dispusă, conform art. 96 alin. (4) din Codul penal, în cazul condamnării, pentru noua infracțiune, săvârșită în termenul de încercare (de supraveghere), la pedeapsa amenzii.

De asemenea, în cazul condamnării, pentru noua infracțiune, la pedeapsa închisorii, revocarea suspendării executării unei pedepse anterioare de cel mult un an ar atrage aplicarea dispozițiilor art. 44 alin. (2) din Codul penal în vigoare, referitoare la pluralitatea intermediară, pedepsele contopindu-se astfel conform prevederilor de la concursul de infracțiuni, iar, în ipoteza unei pedepse anterioare mai mari de 1 an, aplicarea dispozițiilor referitoare la recidivă ar produce, potrivit art. 43 alin. (1) din același cod, efecte similare cu cele prevăzute de art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969.

În acest sens, s-a apreciat a fi aplicabile și dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru

punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, întrucât noua infracțiune, datând din termenul de încercare, este săvârșită, prin ipoteză, sub legea nouă, astfel că tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni generate de comiterea acesteia trebuie aplicat potrivit legii noi.

În concluzie, opinia instanței a fost aceea că regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, nu este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, pentru acest regim urmând a fi aplicate, prin analogie, în favoarea inculpatului, dispozițiile din noul Cod penal referitoare la suspendarea sub supraveghere.

III. Opinia instanțelor judecătorești

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

Au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel București, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești, Curtea de Apel Suceava, Curtea de Apel Târgu Mureș și Curtea de Apel Timișoara, care, după caz, au făcut referire și la opiniile unora dintre instanțele arondate.

De asemenea, au comunicat punct de vedere Universitatea de Vest din Timișoara - Facultatea de Drept - Centrul de Cercetări în Științe Penale, Universitatea Babeș-Bolyai - Facultatea de Drept și Universitatea din București - Facultatea de Drept.

În opinia majoritară, exprimată de Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, Judecătoria Sectorului 4 București, Judecătoria Lehliu-Gară, Judecătoria Alexandria, Tribunalul Ialomița și instanțele arondate, Tribunalul Bacău și Judecătoria Moinești, Tribunalul Neamț, Judecătoria Roman, Curtea de Apel Brașov, Tribunalul Brașov, Judecătoria Zărnești, Curtea de Apel Cluj, Tribunalul Bistrița-Năsăud, Judecătoria Bistrița, Judecătoria Năsăud, Judecătoria Târgu Lăpuș, Curtea de Apel Craiova, Tribunalul Dolj, Tribunalul Mehedinți, Judecătoria Drobeta-Turnu Severin, Tribunalul Olt, Judecătoria Slatina, Judecătoria Caracal, Judecătoria Constanța, Judecătoria Măcin, Curtea de Apel Galați, Judecătoria Adjud și Judecătoria Panciu, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Oradea, Tribunalul Bihor, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești și instanțele arondate, Curtea de Apel Suceava, Judecătoria Reghin, Judecătoria Târnăveni, Curtea de Apel Timișoara, Tribunalul Timiș, Judecătoria Arad, Judecătoria Timișoara, Judecătoria Lugoj, s-a susținut că regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile.

În susținerea acestei opinii s-a argumentat, în esență, că noul Cod penal nu prevede dispoziții legale care să reglementeze regimul suspendării condiționate a executării pedepsei dispuse în baza Codului penal din 1969, de vreme ce legiuitorul a înțeles să renunțe la această instituție, singurele măsuri alternative la pedepsele privative de libertate actuale fiind suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei (art. 91 și următoarele din Codul penal), amânarea aplicării pedepsei (art. 83 și următoarele din Codul penal) și renunțarea la aplicarea pedepsei (art. 80 și următoarele din Codul penal).

S-a susținut că dispozițiile art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal prevăd că norma tranzitorie vizează suspendările condiționate aplicate anterior intrării în vigoare a Codului penal actual, însă, în ceea ce privește suspendările

condiționate aplicate după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca urmare a aplicării legii penale mai favorabile pentru fapte săvârșite sub imperiul Codului penal din 1969, sunt aplicabile dispozițiile art. 83 din Codul penal din 1969. Identificarea Codului penal din 1969 ca fiind mai favorabil are în vedere atât soluția de suspendare condiționată a executării pedepsei, cât și regimul revocării suspendării condiționate, sens în care, cu ocazia pronunțării soluției de condamnare, persoanei condamnate i se pun în vedere dispozițiile art. 83 din Codul penal din 1969 în cazul în care va mai comite infracțiuni. Astfel fiind, având în vedere că instituția suspendării condiționate nu are corespondent în Codul penal actual, pe durata termenului de încercare persoana condamnată se află sub incidența art. 83 din Codul penal din 1969, iar față de caracterul special de reglementare, această normă se aplică cu prioritate față de dispozițiile generale din Codul penal actual.

De asemenea, s-a avut în vedere de către Curtea de Apel București - Secția a II-a penală și Decizia nr. 13/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015.

În opinia minoritară, exprimată de Curtea de Apel București - Secția I penală, Judecătoria Sector 3 București, Judecătoria Sector 6 București, Tribunalul Teleorman, Judecătoria Roșiori de Vede, Tribunalul Gorj - Secția penală, Judecătoria Vânu Mare, Judecătoria Onești, Tribunalul Maramureș și Judecătoria Baia Mare, Judecătoria Tulcea, Judecătoria Babadag, Tribunalul Caraș-Severin - Secția penală, Judecătoria Caransebeș, s-a arătat că regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, nu este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, pentru acest regim urmând a fi aplicate, prin analogie, în favoarea inculpatului, dispozițiile din noul Cod penal referitoare la suspendarea sub supraveghere.

Răspunsurile Curții de Apel Constanța și Tribunalului Constanța, judecătoriilor Medgidia și Mangalia, Judecătoriei Hârșova, Tribunalului Tulcea, Tribunalului Cluj, Tribunalului Sălaj și judecătoriilor Zalău și Șimleu Silvaniei, Judecătoriei Târgu Jiu - Secția penală, Judecătoriei Târgu Cărbunefști, Judecătoriei Motru, Judecătoriei Novaci, Judecătoriei Brașov, judecătoriilor Făgăraș și Rupea, Judecătoriei Beclean, Judecătoriei Turda, Judecătoriei Huedin, Judecătoriei Gherla, Judecătoriei Sighetu Marmăției, Judecătoriei Vișeu de Sus, Judecătoriei Dragomirești, Judecătoriei Luduș, judecătoriilor Sănnicolau Mare și Deta, judecătoriilor Oravița și Moldova Nouă cuprind doar mențiunea neidentificării, în jurisprudența acestora ori a instanțelor din circumscripție, a unor hotărâri relevante pentru problema de drept ce face obiectul sesizării. Tribunalul Satu Mare nu a formulat un punct de vedere.

IV. Examenul jurisprudenței:

Jurisprudența națională relevantă

În materialul transmis de curțile de apel au fost identificate hotărâri judecătorești relevante pentru problema de drept ce face obiectul sesizării.

Curtea de Apel București a transmis Sentința penală nr. 2.154/20 iulie 2018, pronunțată de Judecătoria Sector 5 București, rămasă definitivă prin Decizia penală nr. 2.173/A/3 octombrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel București - Secția I penală; Sentința penală nr. 8/18 ianuarie 2018, pronunțată de Judecătoria Lehliu-Gară, rămasă definitivă prin Decizia penală nr. 794/A/20 mai 2018, pronunțată de Curtea de Apel București - Secția I penală; Sentința penală nr. 128/14 august 2014, pronunțată de Tribunalul Călărași - Secția penală, Sentința penală nr. 12/25 ianuarie 2016, pronunțată de Judecătoria Călărași (definitivă la data de 23 februarie 2016, prin neapelare), Sentința penală nr. 255/14 septembrie 2017, pronunțată de Judecătoria Călărași, Sentința penală nr. 114/24 mai 2016, pronunțată de Judecătoria Călărași (definitivă la data de 28 iunie 2016, prin neapelare), Sentința penală nr. 298/19 octombrie 2017, pronunțată de Judecătoria Călărași (definitivă la data de

8 noiembrie 2017, prin neapelare), Sentința penală nr. 137/8 mai 2018 (definitivă prin Decizia penală 1.161/A/26.09.2018 a Curții de Apel București), Sentința penală nr. 334 din 25 octombrie 2018, pronunțată de Judecătoria Călărași (definitivă prin Decizia penală nr. 1.650/A/18 decembrie 2018 a Curții de Apel București - Secția a II-a penală), Sentința penală nr. 9/18 ianuarie 2019, pronunțată de Judecătoria Oltenița.

Curtea de Apel Alba Iulia a transmis Sentința penală nr. 77/19 octombrie 2016, pronunțată de Judecătoria Săliște, și Sentința penală nr. 71/1 ianuarie 2017, pronunțată de Judecătoria Sibiu.

Curtea de Apel Bacău a transmis Sentința penală nr. 103/P/25 noiembrie 2015, pronunțată de Tribunalul Neamț, și Sentința penală nr. 1/2015, pronunțată de Judecătoria Moinești.

Curtea de Apel Brașov a transmis Sentința penală nr. 140/8 iunie 2018, pronunțată de Judecătoria Zărnești (definitivă prin Decizia penală nr. 661/Ap/25 octombrie 2018 a Curții de Apel Brașov), Sentința penală nr. 156/11 august 2017, pronunțată de Judecătoria Zărnești (definitivă prin Decizia penală nr. 897Ap/24 noiembrie 2017, a Curții de Apel Brașov), Sentința penală nr. 1/18 ianuarie 2017, pronunțată de Tribunalul Covasna, Sentința penală nr. 47/13 noiembrie 2017, pronunțată de Tribunalul Covasna, și Sentința penală nr. 24/25 octombrie 2016, pronunțată de Tribunalul Covasna.

Curtea de Apel Cluj a transmis ca practică relevantă Decizia penală nr. 1.159/A/16.10.2018, Sentința penală nr. 295 din 11.07.2018 a Judecătoriei Târgu Lăpuș (definitivă la data de 16 octombrie 2018 prin Decizia penală nr. 1.159/A/2018 pronunțată de Curtea de Apel Cluj), Sentința penală nr. 68/9.09.2015 a Judecătoriei Jibou (definitivă prin Decizia penală nr. 34/A din 15 ianuarie 2016).

Curtea de Apel Craiova a transmis Sentința penală nr. 128 din 9 decembrie 2015, pronunțată de Judecătoria Strehăia (definitivă prin Decizia penală nr. 1.504 din 6 octombrie 2017 a Curții de Apel Craiova), Sentința penală nr. 411 din 29 mai 2017, pronunțată de Judecătoria Drobeta-Turnu Severin (definitivă prin Decizia penală nr. 1.820 din 23 noiembrie 2017 a Curții de Apel Craiova), Sentința penală nr. 1.261 din 12 iulie 2018, pronunțată de Judecătoria Drobeta-Turnu Severin (definitivă prin Decizia penală nr. 1.669 din 3 decembrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel Craiova).

Curtea de Apel Galați a transmis Sentința penală nr. 608/2018, pronunțată de Tribunalul Galați (rămasă definitivă prin necontestare la data de 15 ianuarie 2019), Sentința penală nr. 38/17 aprilie 2018, pronunțată de Judecătoria Făurei, Sentința penală nr. 603/2016 pronunțată de Judecătoria Făurei (definitivă prin neapelare la 27.04.2016), Sentința penală nr. 372/2017, pronunțată de Judecătoria Brăila (definitivă prin neapelare la 28 martie 2017), Sentința penală nr. 1.435/2015, pronunțată de Judecătoria Brăila (definitivă prin Decizia penală nr. 1.392/11 decembrie 2015 a Curții de Apel Galați).

Curtea de Apel Ploiești a transmis Sentința penală nr. 2.410/7 noiembrie 2018, pronunțată de Judecătoria Ploiești în Dosarul nr. 7.495/281/2018, Sentința penală nr. 2.129/5 octombrie 2018, pronunțată de Judecătoria Ploiești - Secția penală în Dosarul nr. 3.851/281/2018, Sentința penală nr. 320/10 februarie 2017, pronunțată de Judecătoria Ploiești - Secția penală în Dosarul nr. 24.356/281/2016, Decizia penală nr. 538/28 aprilie 2017, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, Sentința penală nr. 2.374/25 septembrie 2017, pronunțată de Judecătoria Ploiești - Secția penală în Dosarul nr. 3.976/281/2017, Decizia penală nr. 1.234/9 noiembrie 2017, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, Sentința penală nr. 120/21.12.2018, pronunțată de Judecătoria Sinaia - Secția penală în Dosarul nr. 1.577/310/2018.

Curtea de Apel Suceava a transmis hotărâri judecătorești relevante în materie, respectiv Sentința penală nr. 472/2018 a Judecătoriei Rădăuți (modificată și definitivă prin Decizia penală nr. 1.115/2018 a Curții de Apel Suceava), Sentința penală nr. 515/2016 a Judecătoriei Rădăuți (definitivă prin Decizia penală nr. 223/2017 a Curții de Apel Suceava), Sentința penală nr. 648/2018 a Judecătoriei Rădăuți (definitivă prin neapelare), Sentința penală nr. 765/2017 a Judecătoriei

Rădăuți (definitivă prin Decizia penală nr. 1.302/2017 a Curții de Apel Suceava).

Curtea de Apel Timișoara a transmis sentințele penale nr. 292/10.09.2015 și nr. 245/27 septembrie 2017 ale Judecătoriei Reșița.

Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

Decizia nr. 265 din 6 mai 2014 a Curții Constituționale, referitoare la aplicarea globală a legii penale mai favorabile, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014;

Decizia nr. 648/2014 a Curții Constituționale, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 14 ianuarie 2015;

Decizia nr. 748/2016 a Curții Constituționale, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 322 din 4 mai 2017;

Decizia nr. 298/2017 a Curții Constituționale, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 602 din 26 iulie 2017.

Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Decizia nr. 13/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, prin care s-a stabilit că în aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal, conform Deciziei nr. 265/2014 a Curții Constituționale, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit Codului penal anterior, a fost aplicată, printr-o hotărâre definitivă, o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării care, conform art. 41 alin. (1) din Codul penal, nu îndeplinește condițiile pentru a constitui primul termen al recidivei postcondamnatorii și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei, în urma revocării suspendării condiționate, se realizează potrivit dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal raportat la art. 83 alin. (1) din Codul penal anterior.

Decizia nr. 3/2015 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 380 din 2 iunie 2015, prin care s-a statuat în sensul că, în aplicarea dispozițiilor art. 6 din Codul penal, stabilirea pedepsei în baza legii noi, în cazul pluralității de infracțiuni care, potrivit Codului penal din 1969, presupunea reținerea stării de recidivă postcondamnatorie cu revocarea suspendării condiționate, iar, potrivit Codului penal, condițiile recidivei postcondamnatorii cu privire la primul termen nu mai sunt întrunite, se determină conform art. 44 raportat la art. 39 din Codul penal în vigoare, referitoare la pluralitatea intermediară.

Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

Jurisprudența privind art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Hotărârea din 22 iunie 2000 pronunțată în Cauza CoA^{1/2}me și alții împotriva Belgiei - Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat ideea că, potrivit jurisprudenței sale, art. 7 din Convenție consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (nullum crimen, nulla poena sine lege). În același sens, hotărârile Cantoni contra Franței din 15 noiembrie 1996, Culegere 1996-V, p. 1.627, § 29; și S.W. și C.R. contra Regatului Unit din 22 noiembrie 1995, serie A nr. 335-B și 335-C, pp. 41-42, § 35, și, respectiv, pp. 68-69, § 33.

V. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală raportat la art. 473 alin. (5) din Codul procedură penală, a fost solicitată opinia scrisă a specialiștilor din cadrul facultăților de drept, fiind transmise puncte de vedere de Universitatea de Vest din Timișoara - Facultatea de Drept - Centrul de Cercetări în Științe Penale, Universitatea Babeș-Bolyai - Facultatea de Drept și Universitatea din București - Facultatea de Drept.

Astfel, Universitatea de Vest din Timișoara - Facultatea de Drept - Centrul de Cercetări în Științe Penale a apreciat că sesizarea formulată de Curtea de Apel București este admisibilă, impunându-se soluționarea fondului acesteia.

Față de chestiunea de drept ce impune o dezlegare din partea instanței supreme, respectiv aceea dacă, potrivit art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, regimul juridic al revocării suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate în temeiul Codului penal din 1969 se menține, pentru toate faptele pentru care s-a stabilit această modalitate de individualizare, indiferent dacă pedeapsa a rămas definitivă înainte de 1 februarie 2014 (fiind aplicată în baza principiului activității legii vechi) sau după intrarea în vigoare a actualului Cod penal, aplicată ca lege penală mai favorabilă, s-a arătat că ipoteza de la care pornește instanța de sesizare este aceea a opțiunii pentru pedeapsa amenzii penale privind infracțiunea săvârșită în termenul de încercare al suspendării condiționate aplicate în temeiul dispozițiilor Codului penal din 1969. În acest sens, interpretând în baza raționamentului a contrario dispozițiile art. 96 din Codul penal în vigoare, s-a admis în mod unanim că, în cazul în care instanța ar opta pentru o altă soluție decât condamnarea la pedeapsa închisorii, revocarea suspendării anterioare și executarea pedepsei rezultante în regim de detenție nu sunt posibile.

S-a arătat că, potrivit doctrinei de drept penal, în interpretarea art. 96 alin. (4) din Codul penal în vigoare, "este necesar ca pedeapsa stabilită de instanță pentru infracțiunea comisă în termenul de supraveghere să fie închisoarea, dacă pedeapsa stabilită pentru noua infracțiune este amenda, nu se va dispune revocarea suspendării sub supraveghere, pedeapsa amenzii urmând a fi executată" (M. Udriș, Drept penal, Partea generală, ediția a 4-a, Ed. C.H. Beck, 2017, p. 427) sau: "revocarea nu va putea opera dacă pedeapsa aplicată este amenda penală" (A-V. Iugan, Individualizarea judiciară a pedepsei. Alternative la pedeapsa închisorii. Ed. Universul Juridic, 2018, p. 294). Dispozițiile art. 83 ale Codului penal din 1969 nu diferențiau însă între felurile pedepsei, referitor la revocarea suspendării, făcând vorbire doar despre pronunțarea unei condamnări definitive, ce atrăgea în mod obligatoriu revocarea. Doctrina elaborată în aplicarea Codului penal din 1969 a susținut că: "pentru a se putea revoca suspendarea executării se cere ca cel condamnat să fi săvârșit în cursul termenului de încercare o nouă infracțiune, iar pentru aceasta să se fi pronunțat o condamnare, indiferent de natura sau durata pedepsei" (V. Dongoroz, Explicații teoretice ale Codului penal român, vol. II, 1969, p. 185).

Așadar, s-a susținut că dispozițiile legale din Codul penal din 1969, respectiv cele din codul în vigoare, ce reglementează revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei, au un conținut diferit, în ipoteza în care instanța, care judecă acuzația care ar putea atrage sancțiunea revocării, optează pentru pedeapsa amenzii penale. Sub dispozițiile vechi, revocarea este obligatorie, pe când potrivit Codului penal în vigoare, aceasta nu se poate dispune.

Potrivit normei tranzitorii prevăzute de art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, "Măsura suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal. Regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969". Norma este una ce conferă ultraactivitate regulilor de drept prevăzute în vechiul Cod penal, după ieșirea acestuia din vigoare, prezumând că acestea sunt, în ansamblu, mai favorabile față de dispozițiile art. 91 din noul Cod penal. Alineatul (1) al textului anterior citat se referă la cazul în care sentința prin care s-a aplicat pedeapsa individualizată în temeiul art. 81 din vechiul Cod penal a rămas definitivă până la 1 februarie 2014. În această situație, legislatorul arată că măsura, în ansamblul său, se menține și

după acest moment, în sensul că nu se va pune problema unei reindividualizări post-sententiam, după intrarea în vigoare a noii legislații penale.

Ipoteza art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal se referă, așadar, la măsura suspendării condiționate a pedepselor aplicate definitiv înainte de 1 februarie 2014 și care se află în curs la acel moment. Faptul că art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal face referire la menținerea măsurii "după intrarea în vigoare a Codului penal" exclude raportarea la o măsură aplicată definitiv după 1 februarie 2014. S-a susținut că nu poate fi menținut ceva ce nu este în ființă, ci doar ceva preexistent.

În ceea ce privește art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, acesta cuprinde o normă de trimitere, incompletă, ce împrumută o parte din conținutul alineatului precedent, urmând a fi interpretată în sensul că "regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate în baza Codului penal din 1969, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969". Așadar, în timp ce art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal se referă la menținerea măsurii de individualizare aflate în ființă la 1 februarie 2014, art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal se referă la menținerea pentru viitor nu a măsurii însăși, ci a regimului juridic al acesteia, care cuprinde toate normele juridice care o guvernează. Legislatorul a simțit nevoia, cu toate acestea, să prevadă în mod expres că regimul modalității de individualizare se referă și la revocarea sau anularea acesteia, pentru a evita interpretarea contrară.

Legea reglementează în art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și o altă ipoteză, în plus față de cea a menținerii pentru viitor a efectelor suspendării condiționate în ființă la momentul tranzitoriu. Astfel, s-a apreciat că dispoziția art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal nu se referă doar la suspendările condiționate aflate deja în ființă la data de 1 februarie 2014, ci și la suspendările condiționate aplicate în temeiul art. 81 și următoarele ale Codului penal din 1969, pentru fapte comise înainte de această dată, dar pentru care modalitatea de individualizare a fost considerată lege penală mai favorabilă. Regimul juridic, sub aspectul revocării sau anulării suspendării condiționate, va fi cel care s-a aplicat măsurii de individualizare în ansamblul său, indiferent de momentul rămânerii definitive a sentinței prin care aceasta a fost dispusă.

S-a apreciat că această interpretare a textului de lege apare ca firească, putând fi dedusă atât din scopul reglementării, cât și literal, din conținutul său. Apare legitim ca regimul juridic atașat suspendării condiționate aplicate în temeiul vechii dispoziții să fie același, chiar dacă termenul de încercare se prelungește dincolo de momentul intervenirii noii legislații penale, în ambele ipoteze mai sus enunțate (suspendare aplicată definitiv înainte de 1 februarie 2014 sau după această dată).

S-a opinat, în dezacord cu cele reținute de instanța de trimitere, că prin aplicarea regulilor ce privesc revocarea sau anularea măsurii suspendării condiționate dispuse în baza legii vechi (ca lege mai favorabilă), după intrarea în vigoare a legii noi, nu există situația extinderii aplicării unor dispoziții penale prin analogie in malam partem. Cele două cazuri de activare a revocării ori anulării sunt identice din punctul de vedere al rațiunii legiuitorului.

S-a susținut că instanța de judecată ce soluționează fapta susceptibilă să atragă revocarea suspendării condiționate nu ar avea niciun temei legal pentru a aplica art. 96 alin. (4) din Codul penal în vigoare și pentru a nu reține dispozițiile art. 83 ale Codului penal din 1969. Nu poate fi dissociat în mod artificial regimul juridic al suspendării condiționate de măsura însăși, aplicată printr-o hotărâre definitivă. Întrucât sentința de condamnare este, prin ipoteză, una definitivă, ea își produce efectele până la reabilitarea de drept a celui condamnat, acesta fiind pe deplin supus rigorilor revocării sau anulării suspendării condiționate aplicate prin sentința de condamnare.

S-a apreciat în acest sens că situația juridică a inculpaților cărora li s-a aplicat o pedeapsă cu

suspendarea condiționată în temeiul Codului penal din 1969, care a rămas definitivă înainte de intrarea în vigoare a noii legislații, este aceeași cu situația juridică a celor cărora li s-au aplicat aceleași dispoziții, dar ulterior, cu reținerea art. 5 din Codul penal în vigoare. Norma li s-a aplicat celor din urmă în temeiul ultraactivității legii vechi mai favorabile, care, prin medierea art. 15 al Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, va avea efecte în continuare, până la încetarea tuturor efectelor condamnării. Așa cum s-a apreciat unanim, suspendarea condiționată aplicată în baza vechii reglementări este mai favorabilă în ansamblul său față de dispozițiile art. 91 și următoarele din Codul penal în vigoare. În aceste condiții lipsește cu desăvârșire temeiul juridic al reactivării dispozițiilor art. 96 din noua legislație penală, cu referire la o normă de drept penal ce aparține legii vechi, prin crearea unei *lex tertia*.

Astfel, s-a opinat în sensul că instanța investită cu soluționarea cauzei privind o infracțiune săvârșită în termenul de încercare al suspendării condiționate aplicate după 1 februarie 2014 în baza Codului penal din 1969 nu ar putea, în funcție de natura pedepsei spre care s-ar orienta (închisoarea sau amenda penală), să opteze pentru aplicarea dispozițiilor art. 83 din Codul penal din 1969 sau ale art. 96 din Codul penal în vigoare, norma tranzitorie interzicând aceasta, fiind aplicabile doar dispozițiile legii vechi.

În susținerea celor arătate mai sus sunt și considerentele Deciziei nr. 13/2015 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, în care s-a arătat că "în aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal, conform Deciziei nr. 265/2014 a Curții Constituționale, în cazul unei pluralități de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit Codului penal anterior, a fost aplicată, printr-o hotărâre definitivă, o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării care, conform art. 41 alin. (1) din Codul penal, nu îndeplinește condițiile pentru a constitui primul termen al recidivei postcondamnatorii și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, anterior datei de 1 februarie 2014, pentru care legea penală mai favorabilă este legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei, în urma revocării suspendării condiționate, se realizează potrivit dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal raportat la art. 83 alin. (1) din Codul penal anterior, iar nu conform dispozițiilor art. 96 alin. (5) raportat la art. 44 alin. (2) din Codul penal, referitoare la pluralitatea intermediară."

Prin aceeași hotărâre, Înalta Curte de Casație și Justiție a mai arătat: "cu privire la măsura suspendării condiționate, s-a menționat că noua politică penală concepută de legiuitor (care nu a mai reglementat în Codul penal actual instituția respectivă) se reflectă în dispozițiile art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care prevăd, prin norme clare, nesusceptibile de interpretări din partea instanțelor judecătorești, menținerea efectelor acesteia, până la epuizarea lor, conform legii penale vechi, dar și aplicarea regimului specific, prevăzut de aceeași lege, inclusiv sub aspectul revocării ei, astfel că stabilirea și executarea pedepsei conform prevederilor art. 83 alin. (1) din Codul penal anterior, chiar dacă legea penală mai favorabilă pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare este legea nouă, corespund voinței legiuitorului și, astfel, nu contravin prevederilor art. 5 din Codul penal actual, în interpretarea constatată a fi constituțională".

Prin aceeași decizie, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut și împrejurarea că "[...] din conținutul art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal rezultă că temeiul legal al revocării suspendării condiționate, ca efect al săvârșirii unei noi infracțiuni în cursul termenului de încercare, chiar dacă pentru infracțiunea respectivă legea penală mai favorabilă este legea nouă, îl constituie, potrivit voinței legiuitorului, art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969, fără a putea face distincție între dispoziția de revocare și tratamentul sancționator impus de același text de lege.

Pe cale de consecință, în ipoteza revocării suspendării, tratamentul sancționator nu poate fi decât acela reglementat de art. 83 din Codul penal anterior (care nu era diferit după cum noua infracțiune

era săvârșită în stare de recidivă postcondamnatorie sau în stare de pluralitate intermediară), nefiind de acceptat revocarea suspendării condiționate pe un temei (cel din Codul penal anterior) și stabilirea pedepsei de executat, în urma acestei revocări, pe un alt temei (cel din noul Cod penal), întrucât s-ar ajunge la crearea unei *tex tertia*, pe cale de interpretare judecătorească".

De asemenea, prin Decizia nr. 648/2014 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 14 ianuarie 2015, s-a reținut că "art. 96 alin. (5) din Codul penal, care prevede că pedeapsa principală pentru noua infracțiune, în cazul revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la recidivă sau la pluralitatea intermediară, nu poate fi considerat lege penală mai favorabilă în raport cu vechea reglementare a suspendării condiționate a executării pedepsei, ci doar în ceea ce privește, eventual, vechea reglementare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

Mai mult, realizând controlul de constituționalitate asupra dispozițiilor art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 298/2017 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 602 din 26 iulie 2017), a arătat că "situația din speța dedusă controlului de constituționalitate se caracterizează prin faptul că cel condamnat, fiindu-i aplicată suspendarea condiționată a executării pedepsei potrivit Codului penal din 1969, a săvârșit o nouă infracțiune, descoperită în termenul de încercare, procesul său fiind pendinte la data intrării în vigoare a noului Cod penal. Această situație tranzitorie este reglementată de art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care prevede că măsura suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, iar regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969".

Având în vedere atât cele anterior arătate, cât și cele reținute de instanța supremă și de instanța de control constituțional, s-a apreciat că soluția privind chestiunea de drept aflată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să fie următoarea:

Regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, cu referire la aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, inclusiv în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile.

Universitatea Babeș-Bolyai - Facultatea de Drept a susținut că răspunsul la această chestiune de drept decurge în mod firesc din principiile generale care guvernează materia aplicării legii penale în timp. Astfel, o instituție aplicată în baza legii care o reglementează într-o manieră mai favorabilă va fi preluată în integralitate, atât sub aspectul condițiilor de aplicare, cât și al regimului și efectelor. Doar legiuitorul, printr-o dispoziție expresă, ar putea institui derogări de la această regulă.

Regula evocată se impune cu atât mai mult cu cât suspendarea condiționată este o instituție ce nu mai are corespondent în Codul penal în vigoare, astfel că ea nu mai poate fi dispusă decât în situații tranzitorii și numai potrivit Codului penal anterior. De aceea, condițiile de dispunere vor fi întotdeauna cele prevăzute de art. 81 din Codul penal din 1969.

În condițiile Deciziei Curții Constituționale a României nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014, prin care s-a stabilit aplicarea legii penale mai favorabile pe baza sistemului aprecierii globale, nu ar fi de conceput ca instanța să dispună suspendarea condiționată potrivit legii vechi, dar să îi asocieze regimul prevăzut de legea nouă. Mai mult, așa cum s-a arătat, chiar în absența Deciziei nr. 265/2014 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014, soluția ar fi fost aceeași, pentru că este vorba despre o instituție unică - suspendarea condiționată - care nu își poate lua condițiile de aplicare dintr-o lege, iar regimul și efectele din altă lege.

În plus, caracterul mai favorabil al acestei modalități de individualizare avut în vedere de instanță

atunci când a ales-o, în detrimentul suspendării sub supraveghere prevăzute de Codul penal în vigoare, a fost stabilit, cu siguranță, și prin prisma efectelor - reabilitarea de drept la împlinirea termenului de încercare. Din această perspectivă ar fi de neconceput ca măsura să fie aleasă (și) în considerarea unor efecte prevăzute doar de legea veche, dar cauzele de anulare și revocare să le împrumute din legea nouă.

Nu în ultimul rând, s-a susținut că preluarea, pentru această suspendare, a regimului asociat de legea nouă suspendării sub supraveghere ar conduce la o diferență de tratament nejustificată între condamnații ale căror pedepse cu suspendare condiționată au fost definitiv aplicate sub legea veche [pentru care se aplică art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal] și cei în cazul cărora o condamnare similară a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual.

Pentru aceste motive, s-a apreciat că regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, chiar și atunci când suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile.

Universitatea din București - Facultatea de Drept a arătat că în cauză măsura suspendării condiționate a executării pedepsei a fost dispusă prin aplicarea legii penale vechi care a fost considerată mai favorabilă. În procesul de stabilire a legii penale mai favorabile instanța trebuie să aibă în vedere nu numai condițiile, prevăzute în legile supuse comparației, prin care inculpatul ar putea beneficia de aplicarea unei instituții ale cărei efectele imediate ar conduce la o situație mai blândă, ci și efectele definitive ale aplicării instituției respective. Toate aceste aspecte sunt analizate pentru a identifica legea penală mai favorabilă în mod global, astfel cum s-a statuat prin Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014.

Cu privire la efectele măsurii suspendării executării pedepsei aplicate în baza Codului penal din 1969 s-a precizat că în Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a noului Cod penal s-au prevăzut dispoziții cu privire la aplicarea în timp a legii penale, dar aceste dispoziții au ca ipoteză existența deja a unei hotărâri de condamnare cu suspendarea condiționată ce a fost pronunțată până la intrarea în vigoare a Codului penal actual. Astfel, în art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal se arată că măsura suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal (Codului penal actual), iar conform art. 15 alin. (2) din aceeași lege, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut în Codul penal din 1969.

S-a susținut că aceste dispoziții nu pot fi aplicate în cauza din care rezultă problema de drept ce se cere a fi rezolvată, deoarece în speță măsura de suspendare condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual și nu este o măsură ale cărei efecte să fie menținute și după intrarea în vigoare a noului Cod penal (ipoteza avută în vedere de art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal). Astfel, s-a arătat că măsura suspendării condiționate a executării pedepsei a fost dispusă potrivit Codului penal din 1969 care a fost identificat ca fiind legea penală mai favorabilă în cazul concret, apreciere globală atât în ceea ce privește individualizarea aplicării pedepsei, cât și măsura de individualizare a executării prin suspendarea condiționată a executării pedepsei. Aplicarea măsurii suspendării condiționate a executării pedepsei a fost dispusă tot pentru o situație tranzitorie ca efect al identificării legii vechi (Codul penal din 1969) ca fiind mai favorabilă.

Așadar, efectele instituției juridice, astfel cum sunt acestea prevăzute în legea considerată ca fiind mai favorabilă (lege determinată în condițiile art. 5 din Codul penal), nu se pot produce decât în condițiile acelei legi.

În speță, odată ce a fost determinată ca fiind mai favorabilă legea în vigoare la data comiterii faptei

(Codul penal din 1969), cadrul în care se vor produce efectele ulterioare provizorii ori definitive ale măsurii a fost stabilit și nu s-ar mai putea modifica ulterior prin aplicarea dispozițiilor unei alte legi care a fost supusă comparației pentru determinarea legii mai favorabile, dar care nu a fost aleasă ca fiind mai favorabilă. Revocarea măsurii suspendării condiționate a executării pedepsei este ulterioară dispunerii acesteia și reprezintă o consecință a comportamentului necorespunzător al condamnatului în raport cu prevederile legii aplicabile lui (lege care a fost aleasă ca mai favorabilă). Odată ce în raport cu infracțiunea comisă și cu măsura de individualizare a pedepsei a fost determinată, în mod global, ca fiind mai favorabilă legea veche nu ar mai fi posibil ca ulterior, în cazul comiterii din nou a unei infracțiuni, pe durata termenului de încercare, să fie aplicabilă legea nouă deoarece ar prevedea condiții mai favorabile în ceea ce privește incidența revocării măsurii suspendării sau efectele acesteia. Dacă s-ar proceda astfel, s-a susținut că s-ar ajunge ca în raport cu măsura suspendării executării pedepsei să se aplice atât legea veche, cât și legea nouă, deși este vorba despre aceeași instituție - suspendarea condiționată a executării pedepsei. Aplicarea legii în acest mod ar reprezenta o combinație de dispoziții mai favorabile care nu poate fi admisă.

Dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal nu pot servi drept temei pentru aplicarea tratamentului penal de la recidivă ori pluralitate intermediară, chiar dacă infracțiunile ce compun pluralitatea se găsesc în ipoteza textului respectiv. Până a vedea ce reguli se vor aplica pluralității de infracțiuni este necesar ca mai întâi pedeapsa a cărei executare a fost suspendată să devină executabilă (în speță ca efect al revocării). Revocarea măsurii suspendării executării pedepsei se va face în condițiile legii aplicabile în cauză. În acest caz efectul revocării va fi cel prevăzut în dispozițiile din legea aplicabilă [în cauză art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969] și care au caracter special în raport cu dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal. În acord cu dispozițiile art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969, atât pedeapsa a cărei suspendare a fost revocată, cât și pedeapsa pentru noua infracțiune se vor executa fără a fi contopite.

În concluzie, s-a susținut că, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru o infracțiune săvârșită anterior intrării în vigoare a Codului penal actual, a fost dispusă printr-o hotărâre pronunțată după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, regimul acesteia, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969.

VI. Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informare juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cu privire la problema de drept în discuție s-a susținut că regimul revocării suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzut în Codul penal din 1969 nu este aplicabil în ipoteza în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile. Examinarea dispozițiilor art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în cuprinsul cărora legiuitorul face referire la suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal anterior, precum și la menținerea acestei măsuri după intrarea în vigoare a noului Cod penal, conduce la concluzia că sfera de incidență a dispozițiilor art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal cuprinde exclusiv măsurile constând în suspendarea condiționată a executării pedepsei dispuse prin hotărâri judecătorești definitive la data intrării în vigoare a noului Cod penal.

Cu privire la măsurile constând în suspendarea condiționată a executării pedepsei, dispuse după intrarea în vigoare a noului Cod penal și a Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (1 februarie 2014), ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, legiuitorul nu ar fi putut să prevadă în cuprinsul Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal că acestea se mențin, în condițiile în care la data de 1 februarie 2014 nu erau încă dispuse definitiv.

S-a arătat că în cuprinsul dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în

aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal legiuitorul stabilește că regimul revocării suspendării condiționate a executării pedepsei reglementat în Codul penal anterior este aplicabil în cazul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute în art. 15 alin. (1) din aceeași lege.

S-a susținut că interpretarea corelată a dispozițiilor art. 15 alin. (1) și a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal conduce la concluzia că regimul revocării suspendării condiționate a executării pedepsei reglementat în Codul penal anterior este aplicabil doar măsurilor constând în suspendarea condiționată a executării pedepsei care, la data intrării în vigoare a noului Cod penal, erau deja dispuse prin hotărâri judecătorești definitive.

În consecință, dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal nu pot constitui temeiul legal pentru aplicarea regimului revocării suspendării condiționate a executării pedepsei reglementat în Codul penal anterior, în ipoteza în care suspendarea condiționată a executării pedepsei nu era dispusă la data de 1 februarie 2014 printr-o hotărâre judecătorească definitivă, ci a fost dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal și a Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile.

S-a făcut referire la Decizia nr. 748/2016 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 322 din 4 mai 2017, în care instanța constituțională, în examinarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, pornește de la premisa că sfera de incidență a acestor dispoziții este limitată la suspendarea condiționată a executării pedepsei, ca măsură aplicată prin hotărâri judecătorești definitive înainte de intrarea în vigoare a noului Cod penal și a Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (paragrafele 15 și 17).

În același timp, incidența regimului revocării suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzut în Codul penal anterior este justificată, în viziunea Curții Constituționale, de faptul că acest regim era în vigoare la momentul dispunerii suspendării condiționate a executării pedepsei. Or, în cazul suspendării condiționate a executării pedepsei, dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal și a Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, argumentul reținut de Curtea Constituțională nu își păstrează validitatea.

De asemenea s-a făcut referire la Decizia nr. 13/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, în care se pornește de la premisa că dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal sunt incidente doar în ipoteza suspendării condiționate a executării pedepsei, dispusă printr-o hotărâre judecătorească definitivă anterior intrării în vigoare a noului Cod penal și menținută după intrarea în vigoare a acestuia, iar nu și în ipoteza în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă (nu doar menținută) după intrarea în vigoare a noului Cod penal, conform principiului aplicării legii penale mai favorabile. În viziunea Deciziei nr. 13/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, scopul dispozițiilor art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal constă în reglementarea situației tranzitorii privind hotărârile judecătorești definitive prin care s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei și care produceau efecte la data intrării în vigoare a noului Cod penal și a Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.

Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat în sensul aplicabilității dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal pentru o ipoteză în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă printr-o hotărâre judecătorească definitivă înainte de intrarea în vigoare a noului Cod penal, iar infracțiunea care

determină revocarea a fost săvârșită tot înainte de intrarea în vigoare a acestuia.

Spre deosebire de situația reglementată prin Decizia nr. 13/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, s-a precizat că sesizarea prealabilă privește suspendarea condiționată a executării pedepsei dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, conform principiului aplicării legii penale mai favorabile, iar infracțiunea care ar determina revocarea este săvârșită sub imperiul noului Cod penal. În acest caz, în temeiul art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, aplicarea tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzută în noul Cod penal este obligatorie, în absența unei reglementări derogatorii explicite.

În consecință, aplicarea tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzută în Codul penal anterior, subsecvent revocării suspendării condiționate a executării pedepsei (cumulul aritmetic), este exclus prin dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în absența unui temei legal clar prin care legiuitorul să își exprime voința de a deroga de la aceste dispoziții. Inaplicabilitatea tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzută în Codul penal anterior, subsecvent revocării suspendării condiționate a executării pedepsei, are drept consecință excluderea posibilității aplicării regimului revocării suspendării condiționate a executării pedepsei în ansamblul său, întrucât, în cadrul aceleiași instituții (revocarea suspendării), nu este posibilă aplicarea, în mod scindat, a condițiilor revocării suspendării prevăzute în Codul penal anterior și a tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzută în noul Cod penal.

S-a opinat că soluția care s-ar impune constă în aplicarea, prin analogie in bonam partem, a dispozițiilor art. 96 din Codul penal în vigoare, referitoare la revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, sub aspectul condițiilor revocării și al tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni [art. 96 alin. (4)-(6) din noul Cod penal].

În ceea ce privește jurisprudența privind art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale s-a arătat că în Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza CoÅ½me și alții împotriva Belgiei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că, potrivit jurisprudenței sale, art. 7 consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (nullum crimen, nulla poena sine lege). Dacă acesta interzice în special extinderea câmpului de aplicare a infracțiunilor existente la faptele care, anterior, nu constituiau infracțiuni, el prevede, de asemenea, principiul că legea penală nu trebuie să fie aplicată extensiv în defavoarea persoanei acuzate, de exemplu, prin analogie. Rezultă că legea trebuie să definească clar infracțiunile și pedepsele pe care le reprimă. Această condiție este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din formularea dispoziției relevante și, dacă este necesar, cu ajutorul interpretării instanțelor referitoare la aceasta, ce acte și omisiuni îi angajează răspunderea penală. Noțiunea de "lege" utilizată în art. 7 corespunde aceluiași concept care figurează în alte articole ale Convenției; cuprinde dreptul de origine atât legislativă, cât și jurisprudențială și implică cerințe calitative, inclusiv cele ale accesibilității și previzibilității (hotărârile Cantoni contra Franței din 15 noiembrie 1996, Culegere 1996-V, p. 1627, § 29; și S.W. și C.R. contra Regatului Unit din 22 noiembrie 1995, serie A nr. 335-B și 335-C, pp. 41-42, § 35 și, respectiv, pp. 68-69, § 33).

Sub un prim aspect, pe baza modului în care sunt formulate dispozițiile art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, interpretarea acestora în sensul includerii în sfera lor de aplicare a ipotezelor în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, cu titlu de lege penală mai favorabilă, echivalează cu o aplicare extensivă a normei penale cuprinse în art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în materie de revocare, în defavoarea persoanei acuzate.

În condițiile în care nici din dispozițiile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și nici din dispozițiile art. 15 alin. (2) din aceeași

lege nu rezultă că ipoteza suspendării condiționate a executării pedepsei dispuse după intrarea în vigoare a noului Cod penal intră sub incidența normelor penale cuprinse în art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, includerea acestei ipoteze în sfera de aplicare a normelor penale menționate și, deci, aplicarea regimului revocării suspendării reglementat în Codul penal anterior nu se pot realiza decât prin interpretarea extensivă a dispozițiilor art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în dezacord cu art. 7 din Convenție, întrucât operează în defavoarea persoanei acuzate. Interpretarea dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în sensul incidenței acestora în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după data de 1 februarie 2014 cu titlu de lege penală mai favorabilă, nu întrunește exigențele previzibilității, întrucât nu rezultă nici din dispozițiile art. 15 din Legea nr. 187/2012, nici din jurisprudența Curții Constituționale și nici din jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Sub un al doilea aspect, dacă aplicarea extensivă a normei penale prin analogie în malam partem este prohibită de art. 7 din Convenție, aplicarea extensivă a normei penale în bonam partem este permisă. Așadar, omisiunea legiuitorului de a reglementa regimul revocării suspendării condiționate a executării pedepsei în ipoteza în care suspendarea condiționată a fost dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, cu titlu de lege penală mai favorabilă, poate fi **complinită**, în sensul aplicării prin analogie a dispozițiilor art. 96 din noul Cod penal, întrucât analogia operează în favoarea persoanei acuzate [art. 96 alin. (4)-(6) din Codul penal în vigoare].

În primul rând, s-a susținut că aplicarea dispozițiilor art. 96 din Codul penal în vigoare operează în favoarea persoanei acuzate, în raport cu dispozițiile art. 83 din Codul penal din 1969, din punct de vedere al condițiilor revocării suspendării (noul Cod penal nu permite revocarea suspendării în cazul în care pedeapsa aplicată pentru noua infracțiune este amenda).

În al doilea rând, s-a susținut că aplicarea dispozițiilor art. 96 din noul Cod penal operează în favoarea persoanei acuzate din punctul de vedere al tratamentului sancționator, în cazul în care pluralitatea de infracțiuni îmbracă forma pluralității intermediare.

Din ambele puncte de vedere, a admite aplicarea dispozițiilor mai severe, defavorabile, ale art. 83 din Codul penal din 1969 în materia revocării suspendării condiționate, în condițiile în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a putut fi dispusă după data de 1 februarie 2014 exclusiv cu titlu de lege penală mai favorabilă, înseamnă a transforma principiul aplicării legii penale mai favorabile în contrariul său.

VII. Dispoziții legale incidente

Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Capitolul III - Dispoziții privind aplicarea și executarea sancțiunilor penale

Art. 10. - Tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă.

(...)

Art. 15. - (1) Măsura suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal.

(2) Regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969.

Art. 16. - (1) Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare.

Codul penal din 1969

Art. 83. - Revocarea în cazul săvârșirii unei infracțiuni

(1) Dacă în cursul termenului de încercare cel condamnat a săvârșit din nou o infracțiune, pentru care s-a pronunțat o condamnare definitivă chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă suspendarea condiționată, dispunând executarea în întregime a pedepsei, care nu se contopește cu pedeapsa aplicată pentru noua infracțiune. (...)

Codul penal în vigoare

Art. 96. - Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere

(...)

(4) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere cel condamnat a săvârșit o nouă infracțiune, descoperită până la împlinirea termenului și pentru care s-a pronunțat o condamnare la pedeapsa închisorii, chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă suspendarea și dispune executarea pedepsei.

(5) Pedeapsa principală pentru noua infracțiune se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la recidivă sau la pluralitatea intermediară.

VIII. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la admisibilitatea sesizării

S-a susținut că admisibilitatea unei sesizări formulate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile presupune îndeplinirea cumulativă a trei cerințe: instanța care a formulat întrebarea să fie investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, chestiunea de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii sau să nu facă obiectul unui asemenea recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării să depindă soluționarea pe fond a cauzei.

În cauză s-a constatat că, deși sesizarea răspunde unora dintre criteriile de admisibilitate, nu este îndeplinită condiția esențială a existenței unei chestiuni de drept ce ar necesita lămuriri sau interpretări. Această condiție de admisibilitate a fost consacrată în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016, și Decizia nr. 6 din 2 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 287 din 15 aprilie 2016), considerându-se că este admisibilă întrebarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile doar în cazul unei dificultăți reale de interpretare a textelor de lege, care este de natură a naște o îndoială rezonabilă asupra conținutului acestora.

Sesizarea admisibilă urmărește cunoașterea înțeleșului exact al normei, clarificarea sensului și scopului acesteia, astfel încât procedura prealabilă nu poate fi folosită în cazul în care aplicarea corectă a dreptului se impune într-un mod atât de evident, încât nu lasă loc de îndoială cu privire la modul de soluționare a întrebării adresate.

Referitor la chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită, s-a constatat că nu reprezintă o reală problemă generată de dificultăți de interpretare a unor dispoziții legale ori de opinii divergente exprimate și argumentate în doctrină. Astfel, raportat la situația juridică premisă - existența unei suspendări condiționate dispuse în baza Codului penal anterior, ca efect al legii penale mai favorabile, după intrarea în vigoare a Codului penal - în actuala reglementare nu mai este prevăzută această măsură de individualizare judiciară a executării pedepsei reglementată în dispozițiile art. 81 - art. 86 din Codul penal din 1969. Sistemul de sancționare prevăzut în art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969 pentru situația săvârșirii unei noi infracțiuni în termenul de încercare al suspendării condiționate presupunea revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța de judecată urmând să dispună executarea în întregime a pedepsei, care nu se contopea cu pedeapsa aplicată pentru noua infracțiune (cumulul aritmetic al pedepselor).

În soluționarea conflictului de legi rezultat din intrarea în vigoare a noului Codul penal, legiuitorul,

prin introducerea art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a stabilit că măsura suspendării condiționate a executării pedepsei se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, iar regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969. Așadar, art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și regimul juridic pe care îl instituie reprezintă în mod evident o opțiune legală expresă în soluționarea conflictului de legi în timp în materia aspectelor legate de aplicarea legii penale mai favorabile intervenite însă după rămânerea definitivă a unei hotărâri prin care s-a dispus, ca modalitate de individualizare a executării pedepsei, suspendarea condiționată.

Pe de altă parte, s-a precizat că soluționarea problemei de drept își găsește lămurirea, *mutatis mutandis*, într-o decizie anterioară a instanței supreme. Astfel, modul în care trebuie aplicate dispozițiile legale în chestiunea de drept ce face obiectul prezentei sesizări reiese din considerentele Deciziei nr. 13 din 6 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, în care instanța supremă a arătat, între altele, că prin art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal legiuitorul a prezumat că suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate în condițiile reglementării anterioare este mai favorabilă, nefiind necesară modificarea acesteia ca urmare a intrării în vigoare a noului Cod penal, care nu mai prevede o astfel de modalitate de executare a pedepsei.

Din conținutul art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal rezultă că temeiul legal al revocării suspendării condiționate ca efect al săvârșirii unei noi infracțiuni în cursul termenului de încercare îl constituie, potrivit voinței legiuitorului art. 83 alin. (1) din Codul penal anterior, fără a putea face distincție între dispoziția de revocare și tratamentul sancționator impus de același text de lege. Prin urmare, în condițiile în care Codul penal în vigoare nu mai reglementează instituția suspendării condiționate a executării pedepsei și în lipsa oricărei dispoziții legale contrare, acesteia nu îi pot fi aplicate, prin analogie, dispozițiile din Codul penal în vigoare penal referitoare la regimul suspendării sub supraveghere, inclusiv sub aspectul revocării, motiv pentru care, într-o astfel de ipoteză, stabilirea și executarea pedepsei nu se pot realiza în condițiile art. 96 alin. (5) din Codul penal.

În plus, s-a arătat că aplicarea tratamentului sancționator prevăzut de art. 83 alin. (1) din Codul penal anterior (care presupune executarea în întregime a pedepsei în privința căreia s-a dispus revocarea suspendării condiționate alături de pedeapsa aplicată pentru noua infracțiune, chiar dacă nu sunt îndeplinite, conform legii penale noi, condițiile recidivei postcondamnatorii, ci acelea ale pluralității intermediare) nu contravine Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 372 din 20 mai 2014, paragrafele 45 și 49, care, consacrand interdicția creării unei *lex tertia*, se referă exclusiv la interpretarea pe cale judiciară, ce vizează doar instanțele de judecată, nu și legiuitorul.

Cu privire la măsura suspendării condiționate s-a menționat că noua politică penală concepută de legiuitor (care nu a mai reglementat în Codul penal actual instituția respectivă) se reflectă în art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care prevede, prin norme clare, nesusceptibile de interpretări din partea instanțelor judecătorești, menținerea efectelor acesteia până la epuizarea lor, conform legii penale vechi, dar și aplicarea regimului specific prevăzut de aceeași lege, inclusiv sub aspectul revocării. Cum însă art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal reprezintă normă tranzitorie, articolul vizează doar situația suspendării condiționate dispuse anterior intrării în vigoare a noului Cod penal, așadar nu este aplicabil în mod direct ipotezei evocate în sesizare, dar pentru egalitate de tratament, raționamentul este identic. Pe cale de consecință, stabilirea și executarea pedepsei conform prevederilor art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969 corespund voinței legiuitorului și astfel nu contravin prevederilor art. 5 din Codul penal în vigoare în interpretarea constatată a fi constituțională. O instituție aplicată în baza legii care o reglementează într-un mod mai favorabil trebuie preluată în integralitate, atât sub aspectul condițiilor de aplicare,

cât și al regimului și efectelor.

Dimpotrivă, în opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, abordarea propusă de instanța de trimitere în soluționarea problemei de drept este contrară interpretării date dispozițiilor art. 5 din Codul penal de către instanța de contencios constituțional, prin Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, cu atât mai mult cu cât instituția suspendării condiționate nu mai are corespondent în legea nouă, iar caracterul mai favorabil este de necontestat.

IX. Opinia judecătorului-raportor

Opinia judecătorului-raportor a fost în sensul admiterii sesizării formulate de Curtea de Apel București - Secția I penală prin Încheierea de ședință din data de 7 ianuarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.780/202/2017 (2.031/2018), și stabilirii că, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate în baza art. 81 din Codul penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, printr-o hotărâre pronunțată după 1 februarie 2014, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal actual, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969. Judecătorul-raportor a apreciat că o instituție aplicată în baza legii care o reglementează într-o manieră mai favorabilă va produce consecințe generate de acea lege atât sub aspectul condițiilor de aplicare, cât și al regimului și efectelor. Doar legiuitorul, printr-o dispoziție expresă, ar putea institui derogări de la această regulă.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală prin Încheierea de ședință din data de 7 ianuarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.780/202/2017 (2.031/2018), raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, reține următoarele:

A. Cu privire la admisibilitatea sesizării

În conformitate cu art. 475 din Codul de procedură penală: "Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată".

Ca urmare, admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea cumulativă a următoarelor cerințe:

- instanța care a formulat întrebarea să fie investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;
- soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;
- chestiunea de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și să nu facă obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare.

În speță, sunt îndeplinite toate cele trei cerințe anterior enunțate.

Curtea de Apel București - Secția I penală este investită, în Dosarul nr. 5.780/202/2017, cu soluționarea apelului declarat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Călărași împotriva Sentinței penale nr. 182 din data de 6 iunie 2018, pronunțată de Judecătoria Călărași în Dosarul nr. 5.780/202/2017, privind pe inculpatul P. H., iar rezolvarea dată chestiunii de drept ce face obiectul

trimiterii preliminare este susceptibilă a avea consecințe juridice directe asupra modului de soluționare a cauzei.

O chestiune asupra căreia instanțele de judecată au puncte de vedere diferite reprezintă o veritabilă problemă de drept în sensul art. 475 din Codul de procedură penală. Din cele ce precedă rezultă că instanțele de judecată consultate au avut puncte de vedere diferite cu privire la soluția ce ar urma să fie dată problemei de drept:

- Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, Judecătoria Sectorului 4 București, Judecătoria Lehliu-Gară, Judecătoria Alexandria, Tribunalul Ialomița și instanțele arondate, Tribunalul Bacău și Judecătoria Moinești, Tribunalul Neamț, Judecătoria Roman, Curtea de Apel Brașov, Tribunalul Brașov, Judecătoria Zărnești, Curtea de Apel Cluj, Tribunalul Bistrița-Năsăud, Judecătoria Bistrița, Judecătoria Năsăud, Judecătoria Târgu Lăpuș, Curtea de Apel Craiova, Tribunalul Dolj, Tribunalul Mehedinți, Judecătoria Drobeta-Turnu Severin, Tribunalul Olt, Judecătoria Slatina, Judecătoria Caracal, Judecătoria Constanța, Judecătoria Măcin, Curtea de Apel Galați, Judecătoria Adjud și Judecătoria Panciu, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Oradea, Tribunalul Bihor, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești și instanțele arondate, Curtea de Apel Suceava, Judecătoria Reghin, Judecătoria Târnăveni, Curtea de Apel Timișoara, Tribunalul Timiș, Judecătoria Arad, Judecătoria Timișoara, Judecătoria Lugoj au susținut că regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969 indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile. Aceeași soluție a problemei de drept a fost argumentată în punctele de vedere trimise de către Universitatea de Vest din Timișoara - Facultatea de Drept - Centrul de Cercetări în Științe Penale, Universitatea Babeș-Bolyai - Facultatea de Drept, Universitatea din București - Facultatea de Drept și în opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (care însă a solicitat respingerea ca inadmisibilă a sesizării deoarece, deși susține această interpretare, nu există o veritabilă problemă de drept);

- Curtea de Apel București - Secția I penală, Judecătoria Sector 3 București, Judecătoria Sector 6 București, Tribunalul Teleorman, Judecătoria Roșiori de Vede, Tribunalul Gorj - Secția penală, Judecătoria Vânju Mare, Judecătoria Onești, Tribunalul Maramureș și Judecătoria Baia Mare, Judecătoria Tulcea, Judecătoria Babadag, Tribunalul Caraș-Severin - Secția penală, Judecătoria Caransebeș au susținut că regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, nu este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, pentru acest regim urmând a fi aplicate, prin analogie, în favoarea inculpatului, dispozițiile din noul Cod penal, referitoare la suspendarea sub supraveghere. Aceeași soluție a problemei de drept a fost argumentată de către Direcția legislație, studii, documentare și informare juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Din verificările efectuate a rezultat că problema de drept ce face obiectul sesizării nu a primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-o decizie de recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs, aflat în curs de soluționare. Situația reglementată prin Decizia nr. 13/2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015, este diferită de sesizarea prezentă care privește suspendarea condiționată a executării pedepsei dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, conform principiului aplicării legii penale mai favorabile, iar infracțiunea care ar determina revocarea este săvârșită sub imperiul Codului penal în vigoare.

B. Cu privire la chestiunea de drept a cărei dezlegare s-a solicitat

Problema de drept, pusă în discuție de sesizarea instanței de trimitere, este de a stabili dacă art. 10

din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal se opune aplicării art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni în termenul de încercare a suspendării condiționate a executării pedepsei dispusă de Codul penal din 1969 (ca lege mai favorabilă), suspendare a executării pedepsei aplicată după intrarea în vigoare a Codului penal actual.

Prin introducerea art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, legiuitorul a stabilit, în soluționarea conflictului de legi rezultat din intrarea în vigoare a Codului penal actual, că măsura suspendării condiționate a executării pedepsei se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, iar regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia. Așadar, art. 15 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și regimul juridic pe care îl instituie reprezintă opțiunea legală expresă în soluționarea conflictului de legi în timp, în materia aspectelor legate de aplicarea legii penale mai favorabile intervenite însă după rămânerea definitivă a unei hotărâri prin care s-a dispus, ca modalitate de individualizare a executării pedepsei, suspendarea condiționată.

O instituție aplicată în baza legii care o reglementează într-o manieră mai favorabilă va produce consecințe generate de acea lege atât sub aspectul condițiilor de aplicare, cât și al regimului și efectelor. Doar legiuitorul, printr-o dispoziție expresă, ar putea institui derogări de la această regulă.

O instituție juridică (în cauză suspendarea condiționată) nu își poate lua condițiile de aplicare dintr-o lege, iar regimul și efectele dintr-o altă lege. Aplicarea legii penale mai favorabile, pe baza sistemului aprecierii globale (Decizia Curții Constituționale a României nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014), nu permite ca o instanță să dispună suspendarea condiționată a executării pedepsei potrivit legii vechi, dar să îi asocieze regimul prevăzut de legea nouă. În consecință, aplicarea regulilor referitoare la revocarea sau anularea suspendării condiționate dispuse în baza Codului penal din 1969 (ca lege mai favorabilă), după intrarea în vigoare a Codului penal în vigoare, nu este urmarea aplicării unor dispoziții penale prin analogie in malam partem. Cele două cazuri de revocare ori anulare a suspendării condiționate, pentru ipoteza unei suspendări a executării pedepsei aplicate anterior intrării în vigoare a Codului penal actual și pentru ipoteza unei suspendări a executării pedepsei aplicate după intrarea în vigoare a Codului penal actual, dar dispusă conform art. 81 din Codul penal din 1969 ca lege mai favorabilă, sunt identice din punctul de vedere al rațiunii legiuitorului.

Aplicarea regimului juridic asociat de legea nouă suspendării sub supraveghere ar conduce la o diferență de tratament nejustificată între condamnații ale căror pedepse cu suspendare condiționată au fost definitiv aplicate sub legea veche [pentru care se aplică art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal] și cei în cazul cărora o condamnare similară a fost dispusă după intrarea în vigoare a noului Cod penal. Dacă s-ar proceda astfel, s-ar ajunge ca aceleași instituții juridice (măsura suspendării executării pedepsei) să i se aplice atât legea veche, cât și legea nouă. Aplicarea legii în acest mod ar reprezenta o combinație de dispoziții mai favorabile, care nu poate fi admisă în interpretarea dată prin Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014.

În procesul de stabilire a legii penale mai favorabile instanța trebuie să aibă în vedere nu numai condițiile, prevăzute în legile supuse comparației, prin care inculpatul ar putea beneficia de aplicarea unei instituții ale cărei efecte imediate ar conduce la o situație mai blândă, ci și efectele definitive ale aplicării instituției respective. Toate aceste aspecte sunt analizate pentru a identifica legea penală mai favorabilă în mod global, astfel cum s-a statuat prin Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014. Odată ce a fost determinată ca fiind mai favorabilă legea în vigoare la data comiterii faptei (Codul penal din 1969), cadrul în care se vor produce efectele ulterioare provizorii ori definitive ale

măsurii a fost stabilit și nu s-ar mai putea modifica ulterior prin aplicarea dispozițiilor unei alte legi care a fost supusă comparației pentru determinarea legii mai favorabile, dar care nu a fost aleasă ca fiind mai favorabilă. Revocarea măsurii suspendării condiționate a executării pedepsei este ulterioară dispunerii acesteia și reprezintă o consecință a comportamentului necorespunzător al condamnatului în raport cu prevederile legii aplicabile lui (lege care a fost aleasă ca mai favorabilă). Odată ce în raport cu infracțiunea comisă și cu măsura de individualizare a pedepsei a fost determinată, în mod global, ca fiind mai favorabilă legea veche nu ar mai fi posibil ca ulterior, în cazul comiterii din nou a unei infracțiuni, pe durata termenului de încercare, să fie aplicabilă legea nouă deoarece ar prevedea condiții mai favorabile în ceea ce privește incidența revocării măsurii suspendării sau efectele acesteia.

Dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal nu pot servi drept temei pentru aplicarea tratamentului penal de la recidivă ori pluralitate intermediară, chiar dacă infracțiunile ce compun pluralitatea se găsesc în ipoteza textului respectiv. Până a vedea ce reguli se vor aplica pluralității de infracțiuni este necesar ca mai întâi pedeapsa a cărei executare a fost suspendată să devină executabilă (în speță ca efect al revocării). Revocarea măsurii suspendării executării pedepsei se va face în condițiile legii aplicabile în cauză. În acest caz efectul revocării va fi cel prevăzut în dispozițiile din legea aplicabilă [în cauză art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969] și care au caracter special în raport cu dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal. În acord cu dispozițiile art. 83 alin. (1) din Codul penal din 1969, atât pedeapsa a cărei suspendare a fost revocată, cât și pedeapsa pentru noua infracțiune se vor executa fără a fi contopite.

Regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzut de art. 81-84 din Codul penal din 1969, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, chiar și atunci când suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile.

Indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul juridic al revocării sau anulării suspendării condiționate a executării pedepsei, aplicată în baza art. 81 din Codul penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, printr-o hotărâre pronunțată după 1 februarie 2014, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal actual, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969.

Pentru considerentele expuse, Înalta Curte de Casație și Justiție urmează a admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală prin Încheierea de ședință din data de 7 ianuarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.780/202/2017 (2.031/2018), prin care se solicită dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "dacă regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile".

Va stabili că, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza art. 81 din Codul penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, printr-o hotărâre pronunțată după 1 februarie 2014, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal actual, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală prin Încheierea de ședință din data de 7 ianuarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 5.780/202/2017 (2.031/2018), prin care se solicită dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "dacă regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile".

Stabilește că, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza art. 81 din Codul penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, printr-o hotărâre pronunțată după 1 februarie 2014, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal actual, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

WWW.JURI.RO